
El Greco en Greco

Beschrijving

Tijdens het *ACO Senior World Chess Championship 2021* op *Kreta*, bezochten we het nabij gelegen museum van *El Greco*.

De schilder *Domenikos Theotokopoulos*, kortweg *El Greco* genoemd, werd rond 1541 in *Fodele* geboren. Hij startte zijn carrière als schilder van iconen, maar wilde meer. Hij voltooide zijn opleiding tot meesterschilder in Venetië en Rome. Op zoek naar roem en erkenning voor zijn talent, trok hij verder de wereld in en kwam in Spanje terecht. Eerst in Madrid en later in Toledo. In Madrid maakte hij werk voor de koning, Philips II, en andere rijke Madrilenen. Rond 1577 vestigde hij zich in Toledo, waar hij zijn beste werk maakte. Hij stierf daar in 1614 en liet 115 schilderijen, 15 schetsen en 150 tekeningen na.

Kenmerk van El Greco

Zijn werk kenmerkt zich door het gebruik van harde kleuren en scherpe lichtval. Een groot contrast met het gebruikelijke werk van zijn tijd, de Renaissance.

Je zou kunnen zeggen dat hij zijn tijd vooruit was en beter thuishoorde bij het Expressionisme. Vergelijk, wat dat betreft, de onderstaande schilderijen:

Leonardo Da Vinci's *Vrouw met Hermelijn* hoort thuis in de Renaissance

El Greco's *Maria Magdalena*, meer Expressionistisch

Macke's expressionistische werk *Frau, eine Blumenschale tragend*

Gioachino Greco

Gioachino Greco (c. 1600 – c. 1634), had eigenlijk *Cusentino* als achternaam, maar werd ook *il Calabrese* genoemd. Hij was een Italiaanse schaker die het spel speelde met dezelfde spelregels als ook nu nog gehanteerd worden (al waren er toendertijd nog lokale varianten van de rokade).

Een tijd lang heb ik gedacht dat hij en de schilder *El Greco* een en dezelfde persoon waren. Maar nu weet ik beter! Zie ook elders op deze site meer over Gioachino Greco.

Partij notatie

Bij de partijen die hij noteerde gaf hij niet aan wie de spelers waren. Het is dus mogelijk dat hij de partijen construeerde om bepaalde tactische mogelijkheden duidelijk te maken. Uit die notities blijkt wel dat Greco een zeer sterke speler moet zijn geweest. Dat toonde hij ook in de praktijk. Hij reisde Europa rond en versloeg de beste spelers in Rome, Parijs, Londen en Madrid. In die laatste stad werd de Spaanse koning Philips IV zijn weldoener nadat hij ook iedere Spaanse speler had verslagen (zie hier enige overeenkomst met de schilder El Greco en het Spaanse koningshuis).

Greco was niet de allereerste die over het schaakspel schreef. Eerder was er bijvoorbeeld *Pedro Damiano* en *Ruy Lopez de Segura*, maar Greco was wel de eerste die complete partijnotaties gaf.

Manuscripts

Greco verzamelde zijn partijnotities in manuscripten die hij opdroeg en aanbood aan zijn weldoeners. Pas na zijn dood werden deze manuscripten gepubliceerd voor een breder publiek. Dat zal ook precies zijn gegaan zoals Greco het gewild had: hij was een broodschaker en had er geen belang bij dat zijn varianten algemener bekend werden. Er moesten eerst nog een aantal tegenstanders mee overwonnen worden! Michael Botwinnik vond Greco daarom al de eerste professionele schaker.

De eerste Engelse vertaling van zijn manuscripten verscheen in 1656 edition als *The Royall Game of Chesse-Play*.

Greco's Openingen

Een groot aantal nu nog gespeelde schaakopeningen werden door Greco voor het eerst gespeeld/genoteerd. Zoals:

- Greco Verdediging: 1.e4 e5 2.Pf3 Df6
- Greco Tegengambiet: 1.e4 e5 2.Pf3 f5
- Calabrese Tegengambiet: 1.e4 e5 2.Bc4 f5
- Loperspel, Greco Gambiet: 1.e4 e5 2.Lc4 Pf6 3.f4
- Italiaans (Giuoco Piano), Greco's Aanval: 1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lc4 Lc5 4.c3 Pf6 5.d4 exd4 6.cxd4 Lb4+ 7.Pc3
- Italiaans (Giuoco Piano), Greco variant: 1.e4 e5 2.Pf3 Pc6 3.Lc4 Lc5 4.c3 Pf6 5.d4 exd4 6.cxd4 Lb4+ 7.Pc3 Pxe4 8.0-0 Pxc3
- Koning's Gambiet (Aangenomen), Greco Variant: 1.e4 e5 2.f4 exf4 3.Lc4 Dh4+ 4.Kf1 Lc5
- Koning's Gambiet (Aangenomen), Greco Gambiet: 1.e4 e5 2.f4 exf4 3.Pf3 g5 4.Lc4 Lg7 5.h4 h6 6.d4 d6 7.Pc3 c6 8.hxg5 hxg5 9.Txh8 Lxh8 10.Pe5
- Dame Gambiet (Aangenomen), Greco Variant: 1.d4 d5 2.c4 dxc4 3.e4 b5

Een partij van Greco

Onderstaande partij van Greco had ook door Morphy gespeeld kunnen zijn, toch is hij van bijna 250 jaar eerder!

Je dient JavaScript te activeren om de weergave van een schaakpartij te optimaliseren.

Ook in de volgende partij is Greco zijn tijd ver vooruit!

Je dient JavaScript te activeren om de weergave van een schaakpartij te optimaliseren.

On the Origin of Good Moves

Elders op deze site (in het topic *Ontogeny and Phylogeny in Chess*) heb ik het over het laatste (2021) boek van Willy Hendriks: *On the Origin of Good Moves*.

De eerste hoofdstukken gaan over de bijdrage van Greco aan de ontwikkeling van de kennis over het schaakspel. Met voorbeelden toont hij aan dat Greco zijn tijd zo'n 300 jaar vooruit was! En ik ben geneigd hem daarin gelijk te geven.

Datum aangemaakt

2021/10/18